

הכונס פרק ששי בבא קמא

סב.

עין משפט נר מצוה

כא מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עשין סט
טו"ש"ע ח"מ ס' מ"ח ספ"י
ד:
כא ב מיי שם טו"ש"ע שם
ספ"י טו:
כא ב ג טו"ש"ע ח"מ ס' ס'
רלא ספ"י ד:
כא ה מיי פ"ד מהל' ס'
נ"מ הל' יא פ"ד
מהל' חובל ומוקם הלכה ח'
סגנו עשין סט וס' ע
טו"ש"ע ח"מ ס' מ"ח ספ"י
יג וס' ט' ספ"י ז וס' שפס
ספ"י א:
ע ו מיי פ"ד מהל' חובל
ומוקם הל' ז סגנו עשין
ע טו"ש"ע ח"מ ס' שפ' ספ"י
א:
עא ז מיי שם פ"ח הל' ז
סגנו עשין ז טו"ש"ע ח"מ
ס' שפס ספ"י ז נ"ב אלפס
מקומות ודור ס' י' דף
מנח:
עב ח ט ס' מיי שם פ"ח
הל' יא סגנו שם
טו"ש"ע שם ספ"י א:
עב ל מיי פ"ד מהל' עדות
הל' ד וס' מהל' ס'
מיי ס' סגנו לאון
מיי ס' טו"ש"ע ח"מ ס' ל
ספ"י יג וס' דה ספ"י ח:
עד מ מיי פ"ד מהל' גזילה
הלכה ג סגנו
לאון קפ"ט טו"ש"ע ח"מ ס' שם
ספ"י ז:
עב ח מיי פ"ד מהל' ספ"י
מכירה הלכה ג סגנו
עשין הלכה ד טו"ש"ע ח"מ ס' דה
ספ"י א:
עו ס מיי פ"ד מהל' עדות
הלכה ד סגנו לאון ריט
טו"ש"ע ח"מ ס' ל ספ"י
יג:

גליון הש"ס

גמ' עשו תקנת גזול
במסור. עין לעיל דף נד
ע"א מוס' ד"ה חמור.
ולקמן ע"ב מוס' ד"ה ילאו
שטרות:

מוסף רש"י

תלזה ודבין. מיי שטלו
אוחו או עשו לו יסורין עד
שמכר וקיעל הדמים ואמר
רוצה אני, וזבניה וזבני.
ולא יוכל לחזור בו (ורשב"ם
ב"ב מז).

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו
שלא חבירו אבא במדליק בתוך שלו חבירו משלם כל מה
שבתוכו. כלומר דבר שדרכו כגון מורגים וכלי צקר אבל ארנקי
גגדים לא מחייבי רבנן אע"פ שדקדקו וכלל הני דלעיל שיהא
משלם כל מה שצרכו לרבנן כמו
לר' יהודה הני מילי היכא דקמינ דקמינ
ומודים או היכא דקמינ דברי הכל
אבל הכלל צמא דברים אמורים קמינ
ורבנן מילתייהו מפרשי ולא אמילתא
דרכי יהודה קיימי:

שאנינו משלם אלא דמי שעורים.
צמליק בתוך שלו איירי
דאי צמליק בתוך שלו חבירו שעורין
והגדיש חטין למה לא ישלם חטין
כיון דחזי להו וצמליק דמדי להו נמי
לנותן דינר זהב לשה ופשהה צו
משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלכה
בתוך של חבירו:

לרבי יהודה דמחייב על נזקי טמון
באש בו. לרבנן נמי הוה
מאי למימר דעשו תקנה בצירה בכל
דבר וגגדיש צמורין אלא רבנא
אשמועי' דלרבי יהודה אפי' ארנקי
גגדיש עשו תקנת גזול:

עשו תקנת גזול במסור או לא.
כתב רב אלפס כגון שיש
עדים שמסרו ואינן ממנו ואין יודעין
כמה יתקן וכל תיקן דממונא לקולא
וצסס רב האי גאון כתב שישמע
ויטול מחלה שכל תיקן דממונא
חולקין ואין נראה לרבי לחייב כלל
משום תיקן ור"מ מפרש דהך צעיא
כשהמסר מוכחש את הנמסר דומיא
דגזול שצדעות גזולן מוכחשו אבל
אם המסר עלמא אינו יודע כמה
ישמע נמסר כמה הפסיד ויטול ולרבי
נראה דהך צעיא אפילו אין המוסר
יודע דומיא דתקנת גזול כשאו שאל
המזכיר יודע כמה הפסיד הניק
דמזכיר ליה צמסור אי עשו תקנתא
או לא:

מי מנחי אינשי מרגניתא בכספתא
או לא. אפילו יש עדים שהיה
צו מרגניתא מצעיא ליה דשמא לא
אצעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי
ולא אמרינן מאי הוה ליה גביה
דאוקיה כיון דלא רגילי אינשי
לאנחו כלל ולא דמי לדינר זהב דלעיל
דאצעי לה לאסוקי אדעתא טפי
דפעמים שאומר כן דירא שסם
היתה יודעת שהוא של זהב לא היתה
גזול

ויהא נאמן לומר שהיה צו מרגניתא דא"כ מה היה אומר לרב אשי לאו היינו מתני' מה ענין זה למשנתנו:
מה בין גזול לחספס. כלשנא דקרא אין חילוק ביניהם והכל קצבי מה בין גזול דרבנן לחספס דרבנן דתניא ב' זה בזור (סנהדרין דף
ס:) הוסיפו עליהם הגזולים והחספסים ומפרש גזול לא יחיד דמי וצמליא חרש שוטה וקטן כדמוקי ליה הם דאין פסול מן התורה
אלא משום דרכי שלום: **חמסן** יחיד דמי. וכשלא חמר רוצה אני דמפרש אבל מן התורה אינו פסול אלא היכא דלא יחיד דמי
אלא היכא דיהיב דמי כשר אע"ג דלא חמר רוצה אני אע"פ שעזר על לאו דלא תחמוד הא אמרי' צפרק שנים אוחזין (ב"מ דף ה:) וס'
ד"ה גל) לא תחמוד לאינשי כלל דמי משמע להו והלא דקוק מילתין (דף קטו.) דמיתני מחסם בני יהודה דלפילו היכא דיהיב דמי הוה רוצה
נוטל נשמתו לאו דרשה גמורה היא אלא אסמכתא צעלמא דקרא היינו גזול דלא יחיד דמי וא"ת כיון דחמסן דיהיב דמי פסול
מדרכנן א"כ כי אמרי' צפ' שנים אוחזין (ב"מ דף ה:) וס' ד"ה גל) אלא הא דאמר רב הונא משביעים אותו שצוה שאינה צרשתו נימא מיגו
דחשיד כו' ומשני מורה ואומר דמי קהיצנא מ"מ מה תירץ כך אם הוא מעבד הפקדון צידו ורוצה ליפטר צדמים צעל כרחו של
צעלים היי הוא חספס ופסול לשבועה מדרכנן ואכתי נימא מיגו דחשיד כו' ו"ל דמי"מ בגזול דאורייתא אין להוכיח שלא יהא חשוד
אשבועתו ועוד דחמסן דרבנן כשר הוא ואינו פסול עד שיכריזו עליו כדאמר ב' זה בזור (סנהדרין דף כו:) ואפילו אם הוא ידוע שנעשה
חמסן צענין זה שמה לא ראו חכמים לפסלו כך וגם לא להכריז אלא דוקא כי שקיל וחסוף צורע צעל כרחייהו דצעלים והמקשה
דקא פריך נימא מיגו דחשיד כו' אע"ג דלא ודאי קים לן דגזול דרבנן צענין דמי הכרה ואינו נפסל עד אחר הכרה כל עיקר לא הוצא
דברי רב הונא אלא משום דמקשה והא קעצר כלל תחמוד א"כ הכי מקשה כיון שפטר עצמו צמא נגנזו או נאצדו ואינו
משלם דמים אלא לפי שאינו רוצה ליצבע ואם היה פוטרו מן השבועה לא היה משלם כלום א"כ נימא מיגו כו' ומשני מורה
ואומר כו' וגם אם היה פוטרו מן השבועה שמה כמו כן היה משלם דמים לפי שמעבד הפקדון צידו ולהכי לא חשיד אמונא:

פסולה
להם במתנה. א"ל רב אדא

ד"ה משלם מה שצמנו. רבא מתרן לה לטעמיה כללים שדרכן
להטמין בגדיש: אלא דמי גדיש. אם הצעירו צעל השדה ללא
קביל עליה אלא נטירותא דגדיש: חטין וחטין צשעורים. אע"פ
שנותן לו רשות לטמין אינו משלם
רואיין אלא שעורין לפיכך לא נזהרתי
בזה כל כך: מאי הוה ליה גביה
דאוקיה. צדים ששרפתו או שהשלכמו
ליס. ולא דמי למשאל מקום לחצירו
להגדיש שעורין והגדיש חטין דלמחר
לעיל אינו משלם אלא דמי שעורין
מפי המורה: פשעס צו. לא שמרתי
כדרך השומרים ואצד: [נדרנא]
מפנינו לה. משמיה דרבא אמריתו
לה: **שעורין וחטין צשעורים.** ונתן לו
רשות להגדיש שעורין ולא חטין: **שמעית**
מילתא לר' יהודה. אליבא דר' יהודה
דמנתי: **עשו תקנת גזול כשאו.** כי
היה דמקנו רבנן לנגול ליצבע כמה
גזול ויטול דתנן צמסכת שצדעות
(דף מד:) אלו נשצעין ונוטלין השכיר
והגזול כך תקנו כשאו שישצב מה
הטמין ויטול: **אליבא דמ"ד לא**
דיינינן דינא דגרמי. צפרק הגזול
ומאכל (לקמן דף קצ:) **בכספתא.** ארגו
שמנחין צו כספס: **אמיה.** עשיר
שאומדין אותו לכלי כסף:
מתני'

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו
שלא חבירו אבא במדליק בתוך שלו חבירו משלם כל מה
שבתוכו. כלומר דבר שדרכו כגון מורגים וכלי צקר אבל ארנקי
גגדים לא מחייבי רבנן אע"פ שדקדקו וכלל הני דלעיל שיהא
משלם כל מה שצרכו לרבנן כמו
לר' יהודה הני מילי היכא דקמינ דקמינ
ומודים או היכא דקמינ דברי הכל
אבל הכלל צמא דברים אמורים קמינ
ורבנן מילתייהו מפרשי ולא אמילתא
דרכי יהודה קיימי:

שאנינו משלם אלא דמי שעורים.
צמליק בתוך שלו איירי
דאי צמליק בתוך שלו חבירו שעורין
והגדיש חטין למה לא ישלם חטין
כיון דחזי להו וצמליק דמדי להו נמי
לנותן דינר זהב לשה ופשהה צו
משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלכה
בתוך של חבירו:

לרבי יהודה דמחייב על נזקי טמון
באש בו. לרבנן נמי הוה
מאי למימר דעשו תקנה בצירה בכל
דבר וגגדיש צמורין אלא רבנא
אשמועי' דלרבי יהודה אפי' ארנקי
גגדיש עשו תקנת גזול:

עשו תקנת גזול במסור או לא.
כתב רב אלפס כגון שיש
עדים שמסרו ואינן ממנו ואין יודעין
כמה יתקן וכל תיקן דממונא לקולא
וצסס רב האי גאון כתב שישמע
ויטול מחלה שכל תיקן דממונא
חולקין ואין נראה לרבי לחייב כלל
משום תיקן ור"מ מפרש דהך צעיא
כשהמסר מוכחש את הנמסר דומיא
דגזול שצדעות גזולן מוכחשו אבל
אם המסר עלמא אינו יודע כמה
ישמע נמסר כמה הפסיד ויטול ולרבי
נראה דהך צעיא אפילו אין המוסר
יודע דומיא דתקנת גזול כשאו שאל
המזכיר יודע כמה הפסיד הניק
דמזכיר ליה צמסור אי עשו תקנתא
או לא:

מי מנחי אינשי מרגניתא בכספתא
או לא. אפילו יש עדים שהיה
צו מרגניתא מצעיא ליה דשמא לא
אצעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי
ולא אמרינן מאי הוה ליה גביה
דאוקיה כיון דלא רגילי אינשי
לאנחו כלל ולא דמי לדינר זהב דלעיל
דאצעי לה לאסוקי אדעתא טפי
דפעמים שאומר כן דירא שסם
היתה יודעת שהוא של זהב לא היתה
גזול

ד"ה משלם מה שצמנו. רבא מתרן לה לטעמיה כללים שדרכן
להטמין בגדיש: אלא דמי גדיש. אם הצעירו צעל השדה ללא
קביל עליה אלא נטירותא דגדיש: חטין וחטין צשעורים. אע"פ
שנותן לו רשות לטמין אינו משלם
רואיין אלא שעורין לפיכך לא נזהרתי
בזה כל כך: מאי הוה ליה גביה
דאוקיה. צדים ששרפתו או שהשלכמו
ליס. ולא דמי למשאל מקום לחצירו
להגדיש שעורין והגדיש חטין דלמחר
לעיל אינו משלם אלא דמי שעורין
מפי המורה: פשעס צו. לא שמרתי
כדרך השומרים ואצד: [נדרנא]
מפנינו לה. משמיה דרבא אמריתו
לה: **שעורין וחטין צשעורים.** ונתן לו
רשות להגדיש שעורין ולא חטין: **שמעית**
מילתא לר' יהודה. אליבא דר' יהודה
דמנתי: **עשו תקנת גזול כשאו.** כי
היה דמקנו רבנן לנגול ליצבע כמה
גזול ויטול דתנן צמסכת שצדעות
(דף מד:) אלו נשצעין ונוטלין השכיר
והגזול כך תקנו כשאו שישצב מה
הטמין ויטול: **אליבא דמ"ד לא**
דיינינן דינא דגרמי. צפרק הגזול
ומאכל (לקמן דף קצ:) **בכספתא.** ארגו
שמנחין צו כספס: **אמיה.** עשיר
שאומדין אותו לכלי כסף:
מתני'

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו
שלא חבירו אבא במדליק בתוך שלו חבירו משלם כל מה
שבתוכו. כלומר דבר שדרכו כגון מורגים וכלי צקר אבל ארנקי
גגדים לא מחייבי רבנן אע"פ שדקדקו וכלל הני דלעיל שיהא
משלם כל מה שצרכו לרבנן כמו
לר' יהודה הני מילי היכא דקמינ דקמינ
ומודים או היכא דקמינ דברי הכל
אבל הכלל צמא דברים אמורים קמינ
ורבנן מילתייהו מפרשי ולא אמילתא
דרכי יהודה קיימי:

שאנינו משלם אלא דמי שעורים.
צמליק בתוך שלו איירי
דאי צמליק בתוך שלו חבירו שעורין
והגדיש חטין למה לא ישלם חטין
כיון דחזי להו וצמליק דמדי להו נמי
לנותן דינר זהב לשה ופשהה צו
משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלכה
בתוך של חבירו:

רבינו חננאל

בעי אמימר אליבא דמאן
דאמ' דיינינן דינא
דמסורות עשו תקנת גזול
במסור ומשבתע הנמסר
ושקיל, אי לא, ונלחיה
ברוקי. וקיימין לן כל תיקין
דממונא לקולא ולא
משבתע ולא שקיל ולא
מירי. ורואינו שפסק רבינו
הגאון בספר שבועות
נשבע כמה נענש ונוטל מן
המסור חצי מה שנשבע,
דקימא לן ממוק המוטל
בספק חולקין, ותיקין
דממונא ספק הוא, ובהרוא
אמרינן המסור הוא מכור
אבות נזיקים ולא קנסא
הוא אלא ממונא הוא,
והוא מפורש בחולת
המסכת, ולא עוד אלא
דחוקין סוגיא דשמעתא
במסנא עשו תקנת גזול
במספיד ממוק חבירו
בדים, ונשבע ושקיל
הוא גברא דבטש
בכספתא דחבריה וכו'.
בטש, פי' בעישה שהיה
רביס ברבל. בכספתא,
פי' ארגו שמשמין שם
הכספין, א"ל רב יימר לרב
אשי טענא כסא דכספא
בכירה מאי אמר ליה
חזינא אי אינשי אמיד הוא
וכו'. פ"ח זצ"ל שמע
מינה עשו תקנת גזול
במספיד ממוק חבירו
בדים. וירושלמי. חד בר
נש אפקיד בחריה חבירה
חד שק צורח ואירעו אונס.
הדין הוה אמר סינין הוה
מלא ואירעו הוה אמר
מטכספי הוה מלא. אתא
עובדא קומיה דרב ואמר
הרי זה נשבע ונוטל. ר'
יוחנן בעי מהו שיטעננו
בדים שאינם ראויין לו.
נשמענה מן הדא אריסה
דבר וזוא אפקיד בבי חד
בר נש ליטרא דדחבא,
מית בר וזוא ומית אריסה
דבר וזוא. אתא עובדא
קומיה ר' ישמעאל בר'
יוסי אמר מאן לא ידע דכל
מה דאית ליה לאריסה
דבר וזוא. דבר וזוא הוא,
דיתחבוק לבניו דבר וזוא.
הוה ליה לבר וזוא בנין
רבנן ובינן (ו) [ד]יקין
אמר ר' יסבן רבן אביא
פלגיא (ומאן) [וכן]
דדקאין רבן יסבן פלגא.
(דמרי) [דמרי] ר' ישמעאל
בר' יוסי. אתא עובדא
קומיה ר' חייא אמר אי
מאן מן הדא ליתא את
שמע מינה כלום. ויתחבוק
לבניו דאריסה. אמר ליה
מריה דקורנא כבד יחיית
פלגא. אמר ליה מה שנתת
על פי ביד נתת, ומה
שנתת נתת על פי ביד
אתא נתת. מהו דיימורין
בנווי דאריסה לבנויה
דבר וזוא הוה לן מאן
דנסיביתון. יכילוק לימיר
לחן מה שנשבע על פי
ביד נעשה. מהו דיימורין
דקיקא לרבנן וקיקא נחלוק
עמבון. יכילוק לימיר להו
מציאה מצאנו. אמר ר'
יצחק לית בין דקיקא
לרביבא אלא כמי שניקן
להם במתנה. א"ל רב אדא